

Název: Vexilologie

Druh periodika: Zpravodaj České vexilologické společnosti, o.s. (<http://www.vexilologie.cz/>)

Datum vydání výtisku: září 2013

Číslo výtisku: 169

Druh dokumentu: číslo periodika

ISSN: 1211-2615

Strany obsahu: 3319-3334

Autor dokumentu PDF: Za Moravu, o.s. (<http://zamoravu.cz/>)

Datum vyhotovení dokumentu: 12. prosinec 2013

Poznámka:

Tento PDF dokument byl vyhotoven a na server zamoravu.cz nahrán s výslovným a laskavým svolením předsedy ČVS pana ing. Martykána.

Tematicky související odkazy:

<http://www.moravska-vlajka.eu/dokumenty/doporuceni-odborniku-moravska-vlajka.pdf>

<http://www.moravska-vlajka.eu/dokumenty/starha-moravske-barvy-moravska-zemska-vlajka.pdf>

<http://www.moravska-vlajka.eu/dokumenty/VS09starha.pdf>

<http://www.moravska-vlajka.eu/>

Občanské sdružení Za Moravu, o.s., 12. prosinec 2013

ISSN 1211-2615

vexilologie

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

169

K OTÁZCE MORAVSKÉ VLAJKY

V letošním roce proběhly v naší zemi státní i náboženské oslavy 1150. výročí příchodu slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Při příležitosti Dne jejich památky 5. července opět naléhala různá moravská občanská sdružení na orgány státní správy a samosprávy, aby vyvěsily tzv. moravskou vlajku. Protože otázka legálnosti takových aktivit bývá předmětem různých diskusí ve veřejném prostoru, jakož i dotazů veřejnosti na Českou vexilologickou společnost, rozhodl se výbor přijmout odborné vexilologické stanovisko k otázce moravské vlajky. Po něm otiskujeme stať moravského heraldika a vexilologa RNDr. Františka Píchy, chystanou původně jako přednášku pro 5. ČNVK v Liberci. Následuje článek známého archiváře a historika PhDr. Vladimíra Růžka, který je v podstatě dopisem adresovaným Pavlu M. Josífkovi z Bristolu, zástupci sdružení Za Moravu. Ten požádal PhDr. V. Růžka o stanovisko k podobě moravského praporu a *via facti* i znaku, který je prosazován sdružením Moravská národní obec. Stanovisko ČVS zveřejňujeme na stránkách Vexilologie a vyzýváme členy ČVS, aby je respektovali ve své konzultační, osvětové, výchovné a popularizační činnosti, bude-li se dotýkat tohoto problému. Vexilologický pohled na užívání tzv. moravské vlajky v minulosti i současnosti přineseme při nejbližší vhodné příležitosti. **Redakční rada**

ODBORNÉ VEXILOLOGICKÉ STANOVISKO K MORAVSKÉ VLAJCE

Vzhledem k současné neexistenci zemského zřízení v České republice nemůže existovat ani oficiální zemská vlajka Moravy. V nynější době je moravská identita státoprávně vyjádřena a zastoupena na krajských vlajkách v podobě pole s moravskou orlicí (obdobně jako se slezskou orlicí), která je převzata z velkého státního znaku České republiky.

Další, v současné době se vyskytující vlajky a prapory s moravskými symboly (znaky, orlicemi a barvami), považujeme za symboly historické, v minulých obdobích na území Moravy používané, které lze jako historické vlajky a prapory vyvěšovat, ovšem vždy v pořadí až za vlajkami oficiálními, tedy za vlajkou státní, krajskou, městskou a obecní.

Z čistě vexilologického hlediska je nevhodné umísťovat na listy vlajek celé znaky na štítě, protože tak dochází ke zbytečné a nežádoucí duplicitě symbolů, neboť barvy vlajek a praporů jsou odvozovány právě od znaků. K této praxi sice někdy dochází i na státní úrovni, kdy ale jde buď o tradici, nebo o náhradní improvizované řešení, které má při zachování základních barev odlišit časově různě vzniklé subjekty (např. Rusko, Slovensko, Slovinsko). Doporučujeme proto, aby v jinak neřešitelných případech byly listy vlajek doplňovány nikoli znaky ve štítě, ale jen základními figurami, tedy v moravském případě pouze šachovanou orlicí.

Jako historicky nejvhodnější moravská vlajka a prapor se jeví její nejstarší doložená podoba, tedy modrý list s bílo-červeně šachovanou orlicí. Tak zvané polepšení orlice změnou šachování ze stříbrného na zlaté privilegiem císaře Fridricha III. z roku 1462 a následně podle něj od poloviny 19. století odvozené užívání žluto-červených barev a praporů bylo často spojováno s německy hovořícími moravskými občany a chápáno zároveň jako výraz loajality k monarchii a císaři. Samostatné používání žluto-červené bikolóry je nežádoucí i proto, že tyto barvy užívá na

svých praporech hl. město Praha a není ani zcela zanedbatelné, že jsou to i původní rodové barvy knížat z Liechtensteinu, jejichž vyvěšení na Moravě může být v krajním případě chápáno i jako projev souhlasu s jejich restitučními nároky.

Experti podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR:

PhDr. ZBYŠEK SVOBODA – Mgr. PAVEL FOJTÍK – Ing. PETR EXNER

Předseda České vexilologické společnosti, o.s.:

Ing. JAROSLAV MARTYKÁN

V Praze 1. června 2013

FRANTIŠEK PÍCHA

ZNAKY A PRAPORY V KRONICE OTTOKARA ŠTÝRSKÉHO

Nejstarší a také nejrozsáhlejší německy psanou středověkou veršovanou kronikou je bezesporu tzv. *Oesterreichische Reimchronik*. Její autor, Ottokar Štýrský, vlastním jménem Ottokar aus der Gaal¹ (Otacher ouz der Geul, nar. 1265, z. mezi 1319/21) byl potulný básník, později písař a diplomat ve službách rodu z Liechtensteinu². Svoji kroniku začal psát někdy po roce 1304, kdy se usadil ve Štýrsku. Zahrnuje období od r. 1246 do r. 1309 a pojednává o událostech z dějin Římsko-německé říše, především pak Rakouska a Štýrska, a také o událostech křížáckých válek. Nejpodstatnější část je věnována dějinám vlády římských králů Rudolfa I. Habsburského, Adolfa Nassavského a Albrechta I. Habsburského, a také českého krále Přemysla Otakara II. Je zvláště vyhledávána především lingvisty a literárními historiky, nicméně je také cenným pramenem pro studium středoevropských dějin 2. poloviny 13. století.

Kronika, zachovaná v několika středověkých opisech (přičemž v žádném z nich není dochována v úplnosti), byla poprvé vydána v roce 1745 Jeronýmem von Pezem³. První a zároveň poslední kritické vydání podle všech známých rukopisných originálů pořídil až Josef Seemuller v letech 1890–1893⁴. I když se o Ottokarovi Štýrském a jeho díle učí žáci ve všech rakouských školách a události popisované v kronice jsou díky autorově lokálpatriotismu námětem řady uměleckých děl⁵, doposud nebyl proveden překlad celé kroniky do moderní němčiny, pravděpodobně pro její enormní rozsah – více než 98 000 veršů⁶. Proto možná také zůstává poněkud stranou zájmu českých historiků. Jediný, kdo ji podrobil velmi důkladné kritice jakožto možného pramene pro skutečné poznání osobnosti a doby krále Přemysla Otakara II., byl František Palacký ve svých *Dějinách národu českého*⁷.

Seemullerovo kritické vydání původního staroněmeckého textu Ottokarovy kroniky včetně věcného a osobního rejstříku je dnes dostupné v digitalizované formě⁸. Je tedy daleko přístupnější i pro českého badatele.

Heraldiky jistě potěší, že v této kronice nacházíme popisy řady znaků, včetně znaků Čech a Moravy, a to nejenom jejich figur, ale především jejich barev. Vexilology naproti tomu potěší, že erbovní znamení jsou v řadě případů umístěna na praporech.

Znaky Čech a Moravy jsou zmiňovány v souvislosti s bitvou u Kressenbrunnu, která se odehrála 12. července 1260. V ní vojska českého krále Přemysla Otakara II. porazila armádu uherského krále Bély IV. a český král si tak díky tomu mohl upevnit svoji vládu nad Štýrskem.

Jak se dozvídáme z textu Kroniky, Béla sám se držel v bezpečné vzdálenosti od bitvy a nechal si popisovat celou událost svým pobočníkem Jindřichem Preisslerem. A právě tento pobočník barvitě popisuje nastupující české vojsko se zbrojí zářící, cituji, „jako led na Semmeringu, v němž se zrcadlí čtyři slunce“, v jehož čele jede sám král Otakar. Poznává i prapory, které vlají v králově blízkosti: prapor s bílým lvem na širokém červeném sametu, který třímá praporečník Jindřich Sperzman, a vedle něj vlaje ve větru prapor s červeno-bíle šachovanou moravskou orlicí. Ottokarovy verše 7259–7268 podle Seemullerova přepisu zní v originále takto:

*Hern Dietrich Spatzmanen
sach man die banier leiten:
in einem rôten samit breiten
was gewohrt ein lewe wîz.
ouch heten ir baniere flîz,
die von Merhaeren wâr:n:
ein geschâchzabelten arn
von rôter und von wîzer varbe
sach man ob in begarbe
waejen von dem winde.*

Chybí nám jen popis barvy listu moravského praporu, aby informace o erbovních figurách Čech a Moravy (resp. českého krále a moravského markraběte) byla úplná. Rovněž chybí konstatování, že český lev má dva ocasy. Ale i tuto skutečnost Ottokar zná a uvádí ji na jiném místě (verš 12028) a v jiné souvislosti.

Za nejstarší známý doklad o barvách českého znaku se dlouho považovalo jeho vyobrazení v pasionálu abatyše Kunhuty z let 1313–1321 a o barvách moravského znaku pak vyobrazení v tzv. *Kodexu Manesse* z doby jen o něco pozdější⁹. Dnes však víme, že ještě starší doklad o barvách českého znaku pochází z jeho vyobrazení ve Wijnbergenském erbovníku zhotoveném pravděpodobně v období 1265–1270¹⁰ a oba znaky, český i moravský, jsou vyobrazeny v barvách i na nedávno objeveném znakovém vlysu v rakouském městě Kremži (Krems), který pochází s největší pravděpodobností z doby těsně před rokem 1270¹¹.

Je-li užití českého a moravského erbovního motivu asociováno v kronice s rokem 1260, mohli bychom tedy říci, že Ottokarova kronika podává nejstarší doklad o barvách jak českého, tak i moravského znaku, a v případě Moravy nejstarší doklad o jeho vzhledu vůbec.

Jsem ale dalek toho, takovou věc tvrdit.

Předně Ottokarova kronika není historické, ale literární dílo. Zdroje, z nichž čerpal své údaje, autor neuvádí. Kromě znalosti historických skutečností, ať už byly přímé nebo zprostředkované, a vlastních zkušeností, včetně zkušeností z účasti na křížácké výpravě, je zdrojem Ottokarova vyprávění především jeho imaginace. Podobně jako u jejího českého pendantu, jen o několik let mladší kroniky tzv. Dalimila, její věrohodnost tak pochopitelně není nejvyšší. Autor kroniky je především vypravěč – suché historické skutečnosti popisuje s beletristickou košatostí a obaluje je různými historkami, odbočkami a paralelami. V řadě případů dokonce spojuje události, které

se ve skutečnosti staly v různých časových obdobích. Nicméně znalosti, které o podobě českého a moravského znaku má, nejsou chybné, neboť je můžeme ověřit z nezávislých zdrojů. V době, kdy kroniku psal, tedy na přelomu 13. a 14. století, český i moravský znak tak skutečně vypadaly.

Ottokarova kronika je tedy přinejmenším dalším dokladem o vzhledu a barvách českého a moravského znaku z doby kolem roku 1305, kdy byl její text pravděpodobně koncipován. Ač nepředstavuje doklad nejstarší, každopádně ale časově předchází snad nejznámější a zcela jistě nejčastěji zmiňovaná vyobrazení v *Kodexu Manesse*, nebo tzv. *Curyšském znakovém svitku*, které oba pocházejí až z počátku, resp. z první čtvrtiny 14. století¹².

Uvedený popis českého a moravského znaku ale není jedinou heraldickou informací, kterou v kronice nalezneme. Ve stejné časové souvislosti jako nahoře například popisuje, nadto velmi poeticky, znak (resp. prapor) Štýrska – stříbrného heraldického pantera na zeleném praporovém listu (verše 7297–7299):

*... ein banier grüene als ein gras,
darinn ein pantel swebte
blanc, als ob ez lebte...*

Tedy „prapor zelený jak tráva, na němž se vypíná bílý panter jako živý“.

I když přihlédneme k tomu, co bylo řečeno výše, informace o barvách a figuře štýrského znaku v Ottokarově kronice se každopádně přesně shoduje s vyobrazením na již zmíněném znakovém vlýsu z Kremže i s vyobrazením v tzv. *Curyšském znakovém svitku* z počátku 14. století¹³.

Že jsou heraldické informace v Ottokarově kronice převážně svázány s užitím erbovních figur na praporech¹⁴, dokládá známou skutečnost, že heraldické znaky se vyvíjely současně jak na štítech, tak na praporech. Prapor s erbem panovníka byl ve válečném tažení dokonce důležitějším symbolem než erb na jeho štítě, neboť byl lépe viditelným a mohl tak sloužit nejen jako důkaz přítomnosti vrchního velitele, ale i jako stmelovací a signální znamení zemské branné hotovosti, která krále provázela.

Zajímavá je skutečnost, že hlavní a nejsvětější praporový symbol českého vojska, praporec svatého Václava, v Ottokarově kronice zmíněn není, i když jeho účast v bitvě u Kressenbrunnu je doložena v tzv. Druhém pokračování Kosmovy kroniky.

Asi nejzajímavější heraldický údaj podává spojení jinak nenápadných veršů 15788 a 15795:

*... die bannier von Ôsterrîche...
... mit dem wîzen strich.*

Použitý opisný obrat „prapor Rakouska“ namísto terminologicky i fakticky správnějšího spojení „prapor vévody rakouského“ jistě není náhodný, a není jen dokladem vyspělé básnické techniky. Jeho užití možná naznačuje, že již tehdy se panovnický znak – alespoň významově, když ne *de iure* – začal měnit ve znak zemský, především pak prostřednictvím praporu jako nosného media a během válečného tažení jako související okolnosti. Na hmotných heraldických památkách tuto změnu zaznamenáváme až zhruba o století později.

V Ottokarově básni najdeme i doklad toho, že římský král (konkrétně král Albrecht I., zvolený roku 1298) používal při vojenském tažení kromě svého znaku, černého orla na zlatém štítu, i červený prapor s bílým křížem (verše 72641–72643):

*... daz velt in rôter varbe
darinne was enmitten
ein wîzez kriuz gesniten.*

Takovýto prapor byl vedle říšské „Sturmefahne“ (císařova znakového praporu s černým orlem, případně doplněným podél horní hrany červeným látkovým pruhem) nejdůležitějším praporem říšské vojenské hotovosti¹⁵. Známe jej již z doby císaře Rudolfa I. a pravděpodobně, stejně jako mnohem známější vlajka Dánska (Dannebrog), má původ v křižáckých praporech.

V neposlední řadě se v kronice zmiňuje i kříž sv. Jiří jako symbol křižáckých vojsk, konkrétně při popisu neúspěšné obrany palestinského Akkonu v roce 1291 (verše 48460–48461). Není to však překvapivé – sv. Jiří se stal patronem křižáckého rytířstva již během druhé křížové výpravy:

*si tragen dîner marter schilt,
ich mein day kriuze ûf ir wât, ...*

Že je Ottokar především poeta, o tom svědčí i schopnost heraldické metonymie, když Habsburg („červený lev“) potřebuje českého krále („bílého lva“) ku pomoci v nouzi (verše 12076–12078):

*... er belibe âne scham
bî sînem lewen rôt,
der sît den wîzen brâht in nôt.*

Velmi zajímavý je i popis polského praporu v bitvě u Kressenbrunnu (verše 7227–7229):

*... ein banier swarz als ein kol
mit einem wîzen adelar
swebt ob der pôlânischen shar...*

Ottokar polskému vojsku přisuzuje prapor s bílým orlem, ale s listem „černým jako uhel“, a nikoliv červeným, jak by se dalo očekávat. Jak je to možné? Vždyť Ottokarovy předchozí heraldické informace byly z hlediska pozdějších pramenných dokladů v zásadě správné. Neznamená to tedy, že polská orlice byla původně stříbrná na černém poli? My totiž vlastně nevíme, jak polská orlice na konci 13. století vypadala! Nejstarší barevné vyobrazení polského znaku s bílou orlicí na červeném poli pochází až z následujícího století. Ale odpověď není jednoduchá. Polsko bylo v době Přemysla Otakara II. stále ještě rozdrobeno na řadu údělných knížectví, takže je možné, že se jednalo jen o velitelský prapor určitého zemského oddílu, pravděpodobně ze Slezska nebo Krakovska. Každopádně ani tato informace polské heraldiky dosud nezastihla... ■

Adresa autora: RNDr. František Pícha, Dukelská 811, 664 34 Kuřim, frantisek.picha@seznam.cz

POZNÁMKY

1) Ve starší literatuře často uváděn pod chybným jménem Ottokar von Horneck.

2) Stručnou Ottokarovu biografii nalezneme např. na http://de.wikipedia.org/wiki/Ottokar_aus_der_Gaal

3) PEZ, Hieronymus von (ed.), *Scriptores rerum austriacarum*, Bd. 3, Bader, Regensburg 1745.

- 4) SEEMULLER, Josef, ed.: *Ottokars Österreichische Reimchronik*, Monumenta Germaniae Historica, Deutsche Chroniken, Bd. 5., Teil 1, Teil 2, Hannover, Hahn, 1890 a 1893. V roce 1980 vyšel reprint tohoto díla.
- 5) Namátkou vzpomeňme např. Grillparzerovo drama *König Ottokars Glück und Ende*.
- 6) Přesně 98595 podle Seemullera, přičemž kronika je buď neukončena, nebo se její zbývající část nedochovala.
- 7) PALACKÝ, František: *Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě*, Kniha VI., čl. 3.: *Povšechné úvahy o panování krále Přemysla Otakara II.*, B. Kočí, Praha 1907, s. 290–292. I zde je autor kroniky označen jako Ottokar von Hornek.
- 8) <http://lehre.hki.uni-koeln.de/drw/extern.htm>.
- 9) viz např. PETRÁŇ, Josef, *Český znak*, MK ČSR, Praha 1970, s. 27.
- 10) Uložen v Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde v Haagu. Kritické vydání: Paul Adam-Even & Léon Jéquier, *Un armorial français du XIIIe siècle- l'armorial Wijnbergen in Archives Héraldiques Suisses LXV- LXVIII*, Lausanne 1951-1954. Soupis znaků na <http://perso.numericable.fr/~briantimms/wijnbergen/introduction.htm>.
- 11) KREJČÍK, Tomáš; PÍCHA, František: *Český a moravský znak ve znakové galerii v Gozzoburgu v Kremsu*, Genealogické a heraldické informace 2008, MGHS Brno 2009, s. 49–57.
- 12) O těchto erbovnících viz RŮŽEK, Vladimír: *Znakové soubory v Evropě*, Heraldická ročenka 1979, Česká numismatická společnost, pobočka Heraldika Praha, prosinec 1979, s. 68–93.
- 13) ANTHONY VON SIEGENFELD, Alfred Ritter. *Das Landeswappen der Steiermark : Entstehung der Landeswappen, Entwicklungsgeschichte des heraldischen Panthers und Geschichte des Wappens der Steiermark in Rahmen der bajuwarisch-carantanischen Panthergruppe*. Graz : Verlags-Buchhandlung Styria, 1900.
- 14) Kromě zde uvedených příkladů heraldických praporů najdeme v kronice ještě popis dvou erbů na štítě, a to ve verších 15964–15983. Jde o rody von Pfanberg a von Pettau.
- 15) SMITH, Whitney: *Flags through the Ages and across the World*, Mc Graw-Hill Books Co., New York 1975, s. 114 ad.

SUMMARY

A well-known Moravian vexillologist has researched the literary work written by a poet errant and troubadour Ottokar of Styria (1265-1319/1321) from the vexillological point of view. The oldest and most extensive medieval rhymed chronicle written in German covers history of the Roman-German Empire in the period between 1246 and 1309, with special regard to Austria and Styria. This work is primarily sought-after by linguists and literary historians but it is also an important source for study of medieval history of Central Europe of the 2nd half of the 13th century. The heraldists are pleased with description of many coats of arms, that of Bohemia and Moravia including, but not only with the figures used but also their colours. And the vexillologists are satisfied with the fact that armorial charge is often placed on a banner. Apart from the armorial banners of Styria, Austria, Roman-German Kaiser Albrecht I, Poland, St. George's cross and many other symbols, those of Bohemia and Moravia are mentioned in the chronicle as well. When describing the battle of Kressenbrunn (1260) Ottokar also mentioned flags displayed close to the Bohemian King Przemysl Ottokar II – the banner with a white lion in red velvet and a banner with red and white checked Moravian eagle side by side. Except of colour of the Moravian banner information about armorial bearings of Bohemia and Moravia seems to be complete. Until now, for the ever oldest representation of the Moravian arms colours has been considered illustration in the Codex Manesse (1300/1340) from Heidelberg or on the recently discovered armorial frieze from Austrian city of Krems dated around 1270. If the display of both Bohemian and Moravian armorial charge was associated to 1260 in this literary work, it means that Ottokar's chronicle brought the oldest evidence of colours of both Bohemian and Moravian coats-of-arms. In case of Moravia, it was the oldest evidence of its appearance in general.

VLADIMÍR RŮŽEK

NĚKOLIK POZNÁMEK K MORAVSKÉMU PRAPORU

Užívání zemského praporu (a vlajky) jako oficiálního, všeobecně uznaného a respektovaného symbolu je z hlediska současného správního uspořádání naší republiky zcela nepřípadné, neboť není toho času funkční zemské zřízení. Pokud by v budoucnu bylo demokratickou parlamentní cestou ustaveno, bylo by vhodné prapor Moravy jako historické země nově ve spolupráci s historiky, heraldiky a vexilology definovat, respektive redefinovat, neboť je známo ze spolehlivých autentických pramenů, jak prapor Markrabství moravského vypadal a z jakých heraldických zdrojů byl odvozen. V takovém případě by však bylo nutno uvést v život i prapor země České (dvojocasý lev) a země Slezské (orlice s pružinou), aby bylo dosaženo symbolické symetrie. Tyto prapory však užívány dnes úředně nejsou.

Současnou snahu občanského sdružení Moravská národní obec (dále MNO) přimět starosty a funkcionáře obcí, aby na budovách obecních úřadů a radnic současně s vlajkou obce vyvěšovali též prapor Moravy (viz foto), a to v podobě, kterou činitelé MNO zcela subjektivně považují za jedinou správnou, je třeba důrazně odmítnout. Vyvěšením této podoby praporu by totiž funkcionáři veřejně vyjadřovali, a to nevhodně a neloajálně vůči českému státu, neexistující státoprávní uspořádání a příslušnost k neexistujícímu zemskému správnímu útvaru. Nepochybně by takové vyvěšení symbolů též znamenalo vyjádření vůle jejich a občanů, aby takový správní útvar existoval, respektive aby vznikl. V tomto aktu je též ovšem obsažen potenciál zcela záporný, totiž projev separatismu vedoucího až k odtržení od českého státu.

Svébytnost Moravy jako historické země je sdostatek vyjádřena ve velkém znaku České republiky, kde v druhém poli čtvrceného štítu je historický a správný znak Moravy. Současně se tímto velkým znakem vyjadřuje integrita všech historických zemí v jednom státě a zdvojením figury českého lva v 1. a 4. poli přednost tohoto symbolu před ostatními figurami, neboť jde o hlavní symbol českého státu. Respekt k Moravě a jejímu postavení jako historické země se vyjadřuje i v praporech a znacích krajů, kde v prvním poli čtvrcených listů praporů se u moravských (nebo smíšených) krajů vyjadřuje příslušnost k Moravě.

Pokud občané na shromážděních a demonstracích vztyčí prapor se symbolem Moravy, jde o společenskou situaci odlišnou od oficiálního vyvěšení moravských praporů například na budovách úřadů, neboť tímto aktem mohou také jen sympaticky vyjadřovat svoji příslušnost k Moravě jako ke svému domovu. Tento pocit vztahu k historické zemi je, jak známo, u Čechů žijících na Moravě (Moravanů, a to i těch, kteří se cítí být Moravany národnostně) vypěstován silněji než u Čechů žijících v Čechách; ti projevují silnější vztah spíše k celku zemí než k vlastním Čechům, které nemají potřebu zvýrazňovat zvláštním symbolem; přičemž nelze říci, že ti nebo oni jsou většími či menšími vlastenci ve vztahu k celé republice. Tyto postoje mají hluboké historické kořeny a tvoří pozoruhodnou zvláštnost ve vývoji české státnosti.

MORAVSKÁ VLAJKA

historicky správná

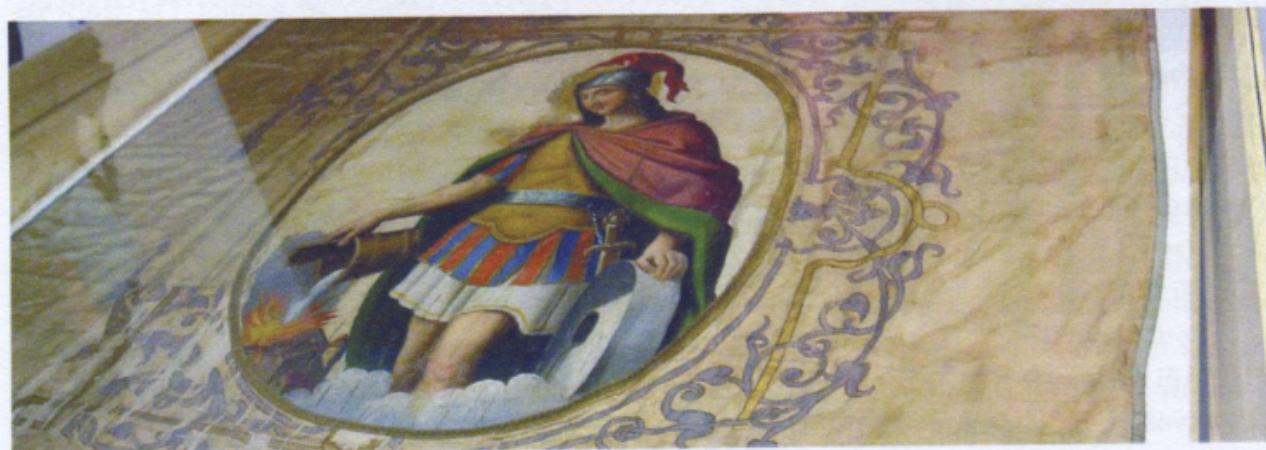

dle Moravské národní obce

ZNAKY PARAGUAYE (RUB A LÍC)

PRAPOR SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ MĚSTA VELVAR Z ROKU 1868 (VÝŘEZ)

ASCENSION

OBR. 1

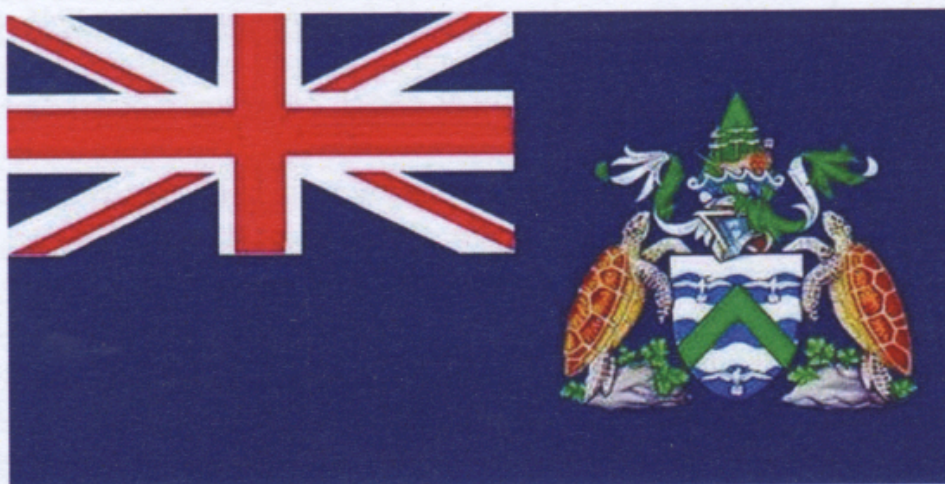
OBR. 2

OBR. 3

OBR. 4

OBR. 5

Lze tedy říci, že stanovení správné podoby historického znaku Moravy má své opodstatnění i v situaci, kdy neexistuje zemské zřízení. Pokud by pak moravský prapor měl být vyvěšen k cyrilometodějskému výročí 5. července, rovněž nelze nic namítat, neboť jde o připomínku světodějné události, která byla spojena s Moravou, byť v době velkomoravské se dnešní znaky a prapory ještě dlouho nevyskytovaly. Jde ovšem o to, v jaké podobě by měl být prapor vyvěšen.

MNO chce prosadit své představy o správné podobě moravského praporu, aniž by brala ohled na určité historické okolnosti, které zásadně brání přijmout navrhovanou podobu praporu, a činí ze své iniciativy velmi kontroverzní aktivitu. Vychází z takzvaného polepšení znaku z roku 1462 privilegiem římského císaře Fridricha III., jímž se mění šachování orlice ze stříbrno-červeného na zlato-červené. Toto privilegium bylo ovšem vydáno za okolností zcela neobvyklých a bez všeobecného souhlasu moravských stavů, pouze na základě tendenční iniciativy jednotlivců, jmenovitě zemského hejtmana Jindřicha z Lipé, což jeho právní účinnost na území Moravy a Čech činí vratkým a neprosaditelným, nehledě na skutečnost, že český král jako vrchní pán Moravy na něm neměl podíl a také toto polepšení nikdy nepotvrdil, což bylo nezbytné proto, aby jeho užívání vešlo v platnost. Tato změna proto nebyla obecně přijata a při zobrazování moravského znaku až do počátku 20. století vždy převažovalo tradiční šachování stříbrno-červené, neboť přirozeně vyjadřovalo státoprávní kontinuitu integrity zemí Koruny české.

K této události se již dříve kvalifikovaně vyjádřili význační historikové, totiž Rudolf Urbánek (*Věk poděbradský*, České dějiny 3/4, Praha 1962, s. 72n) a Václav Vojtíšek (*Naše státní znaky (staré a nynější)*, Praha 1922, s. 22). Urbánek upozornil, že Jiří z Poděbrad velmi citlivě vnímal toto polepšení jako nežádoucí možnost vzniku nových státoprávních výkladů o poměru Moravy k Říši a Habsburkům, a proto projevil prozíravost, když Fridrichovo privilegium nepotvrdil, neboť bránil každému zdání, jež by mohlo svazek s Říší posílit na újmu české nezávislosti. Byl ostatně poučen z předchozího roku 1461, když jedno „pevné“ moravské město, nejspíše Znojmo, de facto odmítlo českého krále, aby nad ním převzal svrchovanost po smrti jeho zástavního pána, a vzkázalo Jiřímu, že ví, kam se má obrátit, a obrátilo se k císaři. Je příznačné, že Znojmo změnilo po roce 1462, tedy po polepšení erbu, také barvy moravské orlice ve svém znaku, jak ukazuje nejstarší barevný doklad z roku 1525, aby se však poté vrátilo k tradičnímu stříbrno-červenému šachování, které bylo užíváno až do poloviny 19. století, kdy znovu bylo zavedeno bez jakéhokoliv právního aktu zlato-červené šachování. To bylo změněno po vzniku republiky v roce 1918 návratem ke stříbrno-červenému šachování, které zase bylo příznačně změněno německou nacistickou okupační správou na zlato-červené. Po osvobození v roce 1945 se barvy samozřejmě správně vrátily do tradiční klasické varianty (viz *Znaky a pečetej jihomoravských měst a městeček*, redakce J. Dřímál a I. Štarha, Brno 1979, s. 367). Žádné jiné moravské město, například významná Olomouc, ke změně šachování orlice ve svém městském znaku nepřistoupilo.

Ostatně, když na počátku druhé poloviny 13. století nepochybně iniciativou Přemysla Otakara II. vzniká erb Moravy, vyjadřuje stříbrno-červené šachování orlice právě spojitost s českým králem, neboť jeho dynastickým erbem se stává stříbrný dvojocasý lev v červeném poli a tento erb se posléze také přenáší na hlavní zemi království – Čechy a celou českou monarchii. Barevnost šachování orlice je tedy odvozena zjevně z tinktur českého královského erbu (odvozování barev od chorvatského erbu, jak v roce 1663 učinil Tomáš J. Pešina z Čechorodu v *Prodromus Moravographiae*, je zcestnou barokní fabulací). Je to situace poeticky přesně vyjádřená v 19. století: „Moravská orlice pestrá, českého lva věrná sestra.“ Nejstarší barevný doklad stříbrno-šachované orlice vidíme na stěnách sálu takzvaného Gozzoburgu – nedávno výtečně zrestauro-

vaného městského paláce v dolnorakouské Kremži, který patřil zemskému hejtmanu Přemysla Otakara II. v Rakousích Gozzovi, z doby asi 1262–1265 (Helga Schönfellner-Lechner – Günther Buchlinger, *Der Wappensaal der Domus Gozzonis in Krems*, Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege 62, 2008, s. 603–618).

Pokud tedy je užíván erb s šachováním zlato-červeným, vyjadřuje se naopak tím více či méně (vědomě či bezděčně) přerušení této státoprávní spojitosti Čech s Moravou a demonstruje se naopak souvislost Moravy se Svatou říší římskou, která snahou svých státoústavních juristů měla tendenci považovat Moravu za bezprostřední léno říše (od zásahu císaře Fridricha II. Barbarossy, který na konci 12. století využil krize českého státu a rozdělil jej na tři části s cílem, aby byly závislé na Říši; krize byla sice zažehnána, ale markrabský titul Moravě zůstal). Tak se to projevilo i na konci 15. století v zobrazování ideálního schématu říšských „údů“ v systému takzvaných quaternionů, umístěných na těle a perutích říšského orla, čili čtveřic erbů říšských činitelů, kde se mezi čtyřmi erby říšských markrabat nachází i Markrabství moravské. Pro zajímavost: toto symbolické zařazení Moravy příkladně zneužili v roce 1938 ideologové Henleinovy Sudetoněmecké strany. Ještě před Mnichovskou dohodou (!) připravili důkladný genocidní plán likvidace českého národa v materiálu nazvaném „Grundplanung O. A.“ a v něm začlenili Moravu do Říše s odvoláním na systém pozdněstředověkých quaternionů. Ty zneužili jako „doklad“ o odvěkém spojení českého a moravského prostoru s Říší.

Zlatá barva v šachování logicky nalézala od 19. století sympatie u Moravanů německé národnosti, zastoupených v samosprávných politických a stavovských orgánech, kde měli převahu. Úporně usilovali o její oficiální uznání, což se jim podařilo až v roce 1915 též v souvislosti se změnou úřední podoby znaku monarchie. Odtud také byly odvozeny údajné zemské barvy Moravy, které se pak staly i základem žluto-červeného praporu (Ivan Štarha, *Moravské barvy a moravská zemská vlajka*, in: Pocta Janu Janákovi, Brno 2002, s. 165–170).

Opustit stříbrno-červené šachování moravské orlice neznamena tedy pouhou změnu estetiky zemského znaku iluzorním polepšením stříbra na zlato v duchu zvyklostí středověké heraldiky, nýbrž má v sobě vážnou vnitřní symboliku, již se vyjadřují i státoprávní stanoviska s patřičnými důsledky. Nechce se mně věřit, že funkcionáři MNO svým prosazováním zlato-červené varianty zemského znaku vědomě vyjadřují moravskoseparatistické záměry, fakticky je však podporují, a proto je na místě je vyzvat, aby svůj postoj přehodnotili a respektovali klasickou, tradiční podobu moravského znaku a praporu.

Musím souznít s názorem historika a publicisty Petra Schnura z Hannoveru, který v článku *Na Velehrad, paní Müllerová, na Velehrad* mimo jiné napsal: „Zneužit k propagaci symbolů poddanství oslavy státního (!) svátku republiky (!), který vedle 28. října jako málokterý jiný ztělesňuje zápas za národní svébytnost a státní suverenitu, je podle mne skandální. Jde o stupeň pokleslosti historického povědomí a politické kultury, který nemá v Evropě obdoby. Je nepředstavitelné narazit ve Švýcarsku, v Nizozemsku, Polsku nebo v Maďarsku, tedy zemích, které rovněž vedly emancipační zápas s Habsburky, na něco srovnatelného.“ A ještě se závěrečným dodatkem: „O co tedy jde? Státní svátek republiky evropského významu, který v sobě jedinečným způsobem spojuje národní a univerzální hodnoty, se stává platformou pro moravisty odvolávající se na autoritu monarchie, která negovala všechny ty hodnoty a principy, z nichž povstala Velká Morava. Namísto bíločervené orlice „otce vlasti“ Karla IV. a modrých praporů symbolizujících politický a kulturní vzestup českého státu nastupuje červenožlutá povýšenina císaře pána, který naopak českou státnost všemi prostředky potlačoval.“

Z hlediska čistě formálně vexilologického je sdružením MNO prosazovaná podoba moravského praporu tou nejhorší formou, kterou lze vymyslet. Historický omyl spočívá v tom, že v rané době se nikdy na list praporu nekladl erb. Budeme-li považovat nejstarší období vývoje heraldiky a vexilologie od 12. do 15. století za heraldicky a esteticky rozhodující pro správné zobrazování symbolů (což bychom povinně měli), pak musíme současný návrh MNO považovat za zcela úpadkový a nehistorický. Bohužel se to týká dnes i stále se množící řady praporů obecních, kde je v listu praporu vidět položený obecní nebo městský znak. Tento zlozvyk se u nás zahnízdil pod vlivem prefabrikace obecních praporů v sousedním Německu, týká se to ovšem – při vši účtě – i několika praporů cizích států, které kladou státní znak na prapor (Německo, Slovensko, Slovinsko, Chorvatsko, Maďarsko a i další).

Ve středověku se však tato manýra nikdy neuplatnila: na list praporu se umísťovaly případně pouze erbovní figury ze štítu, ale nikdy celý štít. Jde totiž o dvě odlišné symbolické podstaty. Prapor je látka, draperie, vlající ve větru, zatímco štít je pevná neohebná deska ve funkci válečné zbroje. Klást jedno na druhé je estetický i symbolický nonsens. Tento nešvar se ovšem začal prosazovat již v novověku s postupně upadající znalostí zásad klasické heraldiky a vexilologie. Příkladem, jak by živá obecní i zemská vexilologie měla vypadat, je Švýcarsko s krásně komponovanými prapory. Podobně i Itálie a Velká Británie, respektive Anglie. Všimněte si například při návštěvě Londýna praporů ve Westminsterském opatství...

Zdrojem pro hledání správné formy i obsahu zemských praporů musí sloužit inspirace nejstarších autentických dokladů těchto objektů. Pro Moravu je to bez diskuse tak řečený *Kodex Gelnhausen* z roku 1407 (viz obálka), uložený jako archivní kulturní památka ve Státním okresním archivu v Jihlavě, kde je prapor markraběte v podobě, která jednoznačně cituje zemský markraběcí znak, tedy v modrém listu praporu je stříbrno-červená orlice se zlatou zbrojí a zlatou korunou. Středověkou zásadou bylo odvozovat podobu praporu od znaku. Jedině taková podoba praporu souzní s jeho historickou podobou a ovšem i se současným platným velkým státním znakem! Odchýlení od této podoby vyjadřuje dezintegraci, separaci a reminiscence na cítění německé části nacionálně probuzených Moravanů v 19. století (tedy dnes na Moravě již odumřelé entity), která se namnoze vůči českému obyvatelstvu vymezovala nepřátelsky.

Tento prapor je nutno pro svoji sílu autenticity nejstaršího dokladu považovat za jediný správně historický. Není třeba se uchylovat k dělení listu praporu na dva či tři pruhy s takzvanými zemskými barvami, jejichž kombinace mohou být velmi rozmanité. Vzpomeňme jen podobu modro-bílých praporů Moravy z roku 1611 při příjezdu krále Matyáše do Prahy (V. Vojtíšek, cit. dílo, s. 54). Nehledě na to, že takzvané zemské barvy jsou až pozdním dílem 19. století a při jejich volbě se prosazují hlediska jak národnostní, tak i zemská (Milan Hlinomaz, *Ke státní a zemské symbolice českého státu v období 1526–1918*, *Paginae historiae* 3, 1995, s. 163–207, zvl. s. 178–180).

Iniciátoři žluto-červených dvou pruhů praporu si patrně neuvědomili jeho totožnost s praporem hlavního města Prahy, rovněž žluto-červeným. Protože heraldika a vexilologie umožňuje rozmanité interpretace kombinací barev a figur, nabízí Moravskou národní obcí vnucovaný prapor s pruhy a znakem Moravy přímo bizarní výklady na téma Prahy a Moravy a jejich vzájemných vztahů... A to jistě nebylo záměrem. ■

SUMMARY

A well-known archivist and historian comments the current efforts of the civic association Moravian National Community (hereinafter "MNC") to encourage mayors and other officials of Moravian municipalities to hoist the so-called Moravian flag together with their municipal flag on their town halls. Mr. Růžek is convinced that such an activity should be refused vehemently.

Namely, through hoisting of the Moravian flag in its version promoted by MNC the municipalities would publicly express their affinity to the non-existing constitutional organization of the state in an inappropriate and towards the Czech state disloyal manner. Naturally, there is nothing wrong with expressing one's patriotic allegiance to Moravia as one's homeland. Nevertheless, displaying a flag symbolizing Moravia on the citizens' meetings and/or demonstrations is a completely different social event from hoisting of Moravian flags on the official buildings during state holidays. Therefore, to define trustworthily the correct appearance of the historical flag of Moravia is fully legitimate even in the situation when Moravia as a separate administrative unit does not exist anymore.

The MNC wants to push through its idea about the correct appearance of the Moravian flag without considering certain historical circumstances, which prevent us from accepting the proposed shape. In that way, the Moravists make their activity very controversial. In fact, they proceed from the improving of the Moravian coat of arms by the Roman Emperor Friedrich III privilege dated 1462 that changed a silver-red chequering of Moravian eagle to the golden-red one. However, this privilege was issued under very strange circumstances, without general consent of Moravian States, and without participation of Bohemian king who never confirmed this improvement; the royal warrant was indispensable for the validity of change and later usage of Moravian arms in the improved form. Therefore, this alteration of Moravian arms had been never accepted generally, except of Moravian Germans who gave preference to their relations to the Roman Empire over vassalage to the Bohemian Kingdom.

Since the second half of the 13th century, the silver-red chequered eagle of Moravia expressed precisely its relation to the Bohemian king whose dynastic coat-of-arms of silver double-tailed lion in a red field just became a symbol of Bohemia. Evidently, the colouring of chequered Moravian eagle is derived from that of Bohemian royal arms. If the arms with a golden-red checking are displayed, the interruption of this constitutional union between Bohemia and Moravia is more or less and deliberately or unintentionally manifested. To abandon the silver-red checking of Moravian eagle also means to express symbolically a different opinion on the constitutional organization of the Czech Republic with all adequate consequences.

Even if the MNC followers do not express openly their separatist intentions, they encourage them in practice. From the vexillological point of view, the appearance of the Moravian flag championed by the MNC is the worst of all conceivable versions. Its historical fallaciousness consists in the fact that the arms were never put on field of the flag in the early times. On the other hand, the inspiration for seeking the right form and contents of the land flags should be drawn from the oldest authentic documents related to those objects. As for Moravia, such an indisputable source of information is so-called Codex Gelnhausen from 1407 (see cover). This codex presents the flag of Moravian margrave in form of a silver-red chequered eagle armed and crowned in gold on a blue field. This is the only historically proved shape of the Moravian flag that also corresponds to the representation of Moravia in the current Greater arms of the Czech Republic. Any deviation from this model means disintegration, separation and reminiscence of feelings shared by German nationalist citizens of Moravia in the 19th century. Which we are convinced is not what MNC had in mind in the first place.

NOVÉ VLAJKY

ASCENSION (VELKÁ BRITÁNIE)

Ostrov Ascension, který byl v letech 1922–2009 dependencí britského zámořského území Svatá Helena a dependence, získal po přijetí zákona v roce 2009 (spolu s ostrovem Tristan da Cunha) stejný status jako ostrov Svatá Helena. Zároveň se změnil i název území na Svatá Helena, Ascension a Tristan da Cunha. Ostrov Ascension dosud neměl svůj symbol a byl nucen od roku 1922 vztyčovat buď britský Union Flag, nebo vlajku Svaté Heleny. Proto byly v r. 2010 Ostrovní radě předloženy dva návrhy na vlastní vlajku ostrova, vytvořené na základě modré služební vlajky (*Blue Ensign*) doplněné odlišnými návrhy znaku (*badge*) ve vlající části, jak odpovídá stávající britské praxi; žádný z nich však nebyl schválen. O dva roky později, 27. ledna 2012, schválili členové Ostrovní rady návrh znaku ostrova, který vycházel z připomínek k návrhům projednávaným v roce 2010.

Návrh (OBR. 1) byl zaslán do londýnské College of Arms, která jej po odborném posouzení předložila ke schválení královně. Ještě než vešlo ve známost definitivní rozhodnutí, byla na improvizované vlajce vytvořené při příležitosti slavnostního defilé lodí na Temži na počest 60. výročí v červnu 2012 použita lehce odlišná verze znaku, z níž byla dole odstraněna stuha a doplněna kolčí přilba přirozené barvy pod stříbrno-modro-zelenou točenici; příkrývadla jsou modrá a zelená, stříbrně podšitá. V publikaci britského Flag Institute nazvané *A visual guide to the Flags used in the Thames Diamond Jubilee Pageant (1952–2012)*, Obrazový průvodce vlajkami použitými na Temži při přehlídce diamantového jubilea (1952–2012), uvádí specialista Flag Institute Graham Bartram podobu vlajky a znaku Ascensionu (OBR. 2 a OBR. 3).

Dne 12. srpna 2012 královna vydala znakové privilegium: v pětkrát stříbro-modře vlnitě děleném štítě zelená krokev mezi třemi letícími rybáky australskými (*Sterna nereis*) v přirozené (tj. bílé, resp. stříbrné) barvě s klenotem v podobě helmu na stříbrno-modro-zelené točenici, na kterém je před vulkánem v podobě zeleného kužele na mořských vlnách trojstěžník se staženými plachtami, na jehož zádi vlaje vlajka sv. Jiří; příkrývadla jsou nyní jen zelená, stříbrně podšitá. Štítonoši jsou z každé strany po jedné karetě obrovské (*Chelonia Mydas*) stojící na lávové skále porostlé místní kapradinou (*Anogramma Ascensionis*) v přirozené barvě (OBR. 4). Kapradina je ostrovním endemitem a ostrov je jednou z posledních několika málo lokalit, kde karety snášejí svá vejce. Grafickým provedením se znak v drobnostech liší od verze zveřejněné v červnu 2012.

Znak ve vlající části modré služební vlajky pak tvoří novou úřední vlajku ostrova. Výška znaku je čtyři pětiny šířky vlajky. Poměr stran je 1:2 (OBR. 5). Na červené služební vlajce se znak nepoužívá. Vlajka byla poprvé vztyčena během slavnostního ceremoniálu 11. května 2013, kdy ostrov slaví svátek Nanebevstoupení Páně (Ascension Day). Právě toho dne v roce 1503 byl ostrov spatřen Portugalcem Alfonsem de Albuquerquem a získal tak své jméno. ■ **Petr Exner**

http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Helena,_Ascension_and_Tristan_da_Cunha#Constitution

http://www.flaginstitute.org/Thames_Pageant_Flag_Guide.pdf

Nove zastave – Otok Ascension, Grb i Zastava č. 12,6, listopad 2012, str.13-14. <http://sthelenaonline.org/2012/08/17/turtles-rampant-ascensions-new-coat-of-arms>

vexi.info č.121 a č. 123 | DGF-Informationen č. 54

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kareta_obrovská

<http://www.biolib.cz/en/taxonnames/id21756/>

<http://sthelenaonline.org/2013/03/27/first-ever-ascension-island-flag-to-fly/>

PARAGUAY

V roce dvoustého výročí vyhlášení Republiky Paraguay došlo ke změně podoby jejích symbolů. Změna byla provedena dekretem č. 11.400 podepsaným ministrem vnitra dne 15. července 2013, kterým byly také zneplatněny předchozí dekrety č. 26.506 ze dne 30. dubna 1957 a 23.136 ze dne 26. února 1926.

Prapor republiky (*Pabellón de la República*) je symbol složený z paraguayské trikolory a emblémů, nacházejících se ve středu bílého pruhu na lícové a rubové straně. Podoba tak odpovídá prvnímu článku usnesení Svrchovaného mimořádného valného kongresu ze dne 25. listopadu 1842. Na lícní straně je avers národního znaku. Na rubové straně revers.

Vlajku (*Bandera*) tvoří tři vodorovné stejně široké pruhy v národních barvách (*Colores patrios*), červený, bílý a modrý. Poměr šířky k délce listu je 11 : 20 (0,55 : 1).

Národní znak (*Escudos Nacionales*) má avers a revers. Avers je kruhový emblém tvořený černým opisem REPUBLICA DEL PARAGUAY v horní části černě lemovaného mezikruží širokého jednu dvanáctinu průměru emblému. Uprostřed emblému je žlutá pěticípá hvězda obklopená dole překříženými ratolestmi, heraldicky vpravo palmovou a vlevo olivovou, obojí přirozených barev (zelené). Revers je kruhový emblém s opisem PAZ Y JUSTICIA černými písmeny v černě lemovaném mezikruží o šířce rovnající se jedné dvanáctině průměru emblému. Opis je umístěn ve 135 stupňové výseči horní části mezikruží. Uprostřed emblému je sedící lev přirozené barvy (okrový) hledící heraldicky vlevo se zvednutým ocasem před tělem. Za lvem je v ose emblému hnědá žerď s nasazenou červenou frygickou čapkou, symbolem svobody.

Národní pečeť (*Sello Nacional*) odpovídá aversu národního znaku.

Příloha dekretu neobsahuje vyobrazení vlajky. Obsahuje však barevné vyobrazení znaku a pečeti, popis jejich částí a kódy použitých barev ve vzorníku Pantone, v CMYK a RGB. Je také stanoven font písma opisů – Arial Black. Vnější průměr mezikruží ve znacích je podle vyobrazení asi deset dvanáctin jejich průměru. ■ **Petr Exner**

Presidencia de la Republica del Paraguay - Ministerio del Interior - Decreto No 11.400 POR EL CUAL SE ESTABLECE LA REGLAMENTACIÓN DE LA REPÚBLICA PARA EL DISEÑO Y USO DEL PABELLÓN DE LA REPÚBLICA, DE LOS ESCUDOS NACIONALES Y DEL SELLO NACIONAL, DE ACUERDO A LA RESOLUCIÓN DEL SOBERANO CONGRESO GENERAL EXTRAORDINARIO DEL 25. DE NOVIEMBRE DE 1842, Y SE DEROGAN LOS DECRETOS No 26.506 DE FECHA 30 DE ABRIL DE 1957 Y No 23.136 DEL 26 DE FEBRERO DE 1926.

VEXILOLOGICKÉ ZAJÍMAVOSTI

ZKOUŠKA SVOBODY PROJEVU SPÁLENÍM VLAJKY?

Dne 20. září 2011 britská veřejnoprávní stanice BBC oznámila, že čtyřiasedmdesátiletý hongkongský farmář Žu Rong-čang byl odsouzen na tři týdny do vězení za to, že 22. července téhož roku na Náměstí Zlaté bauhinie v centru města veřejně spálil čínskou státní vlajku. Je to první případ trestu za zneuctění čínské vlajky od roku 1997, kdy byl Hongkong vrácen Čínské lidové republice (předcházející dva útoky na čínskou vlajku zůstaly nepotrestány). Farmář, pocházející z pevninské Číny, se podle deníku *South China Morning Post* obhajoval tím, že chtěl v praxi vyzkoušet své právo na svobodu projevu. Soudce jeho obhajobu neuznal, protože i tato svoboda musí být „určitým způsobem“ omezena. ■ **-jm-**

<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-14984699>

HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR INDEXUJE NAŠI VEXILOLOGII

Bibliografové Historického ústavu Akademie věd České republiky začali uvádět údaje o článkách otištěných ve VEXILOLOGII od čísla 155 v databázi Bibliografie dějin Českých zemí na adrese <http://biblio.hiu.cas.cz>. Zmíněná databáze zachycuje odbornou a vědeckou literaturu oboru historie a příbuzných vědních oborů (archeologie, etnologie, právní věda, literární věda, památková péče, historická geografie a kartografie, historická onomastika a toponomastika, historická demografie atd.) od roku 1990 a v současnosti v ní lze nalézt záznamy o více než 400 vexilologických statích. ■ **abr**

PŘÍBĚHY HASIČSKÝCH PRAPORŮ

V pátek 12. července 2013 proběhla v hasičském muzeu v Příbyslavi vernisáž výstavy *Příběhy hasičských praporů*. Výstavu uspořádalo Centrum hasičského hnutí Příbyslav ve spolupráci s firmou Alerion, s. r. o. Po slavnostních fanfárách vernisáž otevřeli Jiří Pátek, ředitel Centra hasičského hnutí Příbyslav, a autor výstavy Stanislav Bárta, který se ve své řeči věnoval rituálům při používání hasičských praporů. Bylo také milé slyšet zmínku o roli České vexilologické společnosti při vzniku výstavy. U příležitosti konání 4. českého národního vexilologického kongresu v Příbyslavi v roce 2008 byla zahájena katalogizace hasičských praporů a právě tato práce byla využita při přípravě této výstavy. Výstava byla symbolicky zahájena zatlučením hřebů, které provedli náměstek starosty Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Václav Liška, starosta okresního sdružení Žďár nad Sázavou Luboš Zeman a starosta Příbyslavi Jan Štefáček.

Hlavním exponátem výstavy je zrestaurovaný originál nejstaršího českého hasičského praporu, praporu Sboru dobrovolných hasičů města Velvar z roku 1868. Ve dvou místnostech muzea jsou pak instalovány prapory hasičských sborů, čnělky žerdí a je možno si přehrát hesla deklamovaná při slavnostních udíleních praporů jejich majitelům. Další exponáty se věnují tradicím a rituálům souvisejícím s hasičskými prapory, patronům hasičů a také praporu hasičského sboru města Žďár nad Sázavou. Firma Alerion vystavuje některé své výrobky a také názorné exponáty ukazující postup při výrobě praporů.

Výstava, ač rozsahem nevelká, jistě vexilology zaujme, nehledě na další expozice muzea, které také obsahují mnoho vexilologického materiálu. Příběhy hasičských praporů je možno shlédnout do 31. října 2013. ■ **pex**

ČVS HLEDÁ WEBMASTERA

Výbor České vexilologické společnosti hledá správce webových stránek VEXILOLOGIE.CZ. Zájemci o tuto činnost nechtějí píší na adresu společnosti.

Výbor ČVK

VEXILOLOGIE č. 169, ZÁŘÍ 2013

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, o. s.

ISSN: 1211-2615

ADRESA: Ing. Jaroslav Martykán,
Matúškova 14/796, 149 00 Praha 4

E-MAIL: vexilologie@centrum.cz

WEB: www.vexilologie.cz

VÝKONNÝ REDAKTOR: Ing. Aleš Brožek

REDAKČNÍ RADA: Ing. Aleš Brožek,
Ing. Petr Exner, Mgr. Pavel Fojtík,

Ing. Petr Holas, Josef Hubka,

Ing. Jaroslav Martykán (PŘEDSEDA),

PhDr. Zbyšek Svoboda

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Mgr. Jan Kravčík

VÝTVARNÁ SPOLUPRÁCE: Ing. Petr Exner,
Mgr. Pavel Fojtík

ANGLICKÉ PŘEKLADY: Ing. Jaroslav Martykán

VEXILOLOGIE No. 169, SEPTEMBER 2013

JOURNAL OF THE CZECH VEXILLOLOGICAL SOCIETY

ADDRESS: Ing. Jaroslav Martykán,
Matúškova 14/796, CZ-149 00 Praha 4

OBSAH

ODBORNÉ VEXILOLOGICKÉ STANOVISKO K MORAVSKÉ VLAJCE	3319
FRANTIŠEK PÍCHA	
ZNAKY A PRAPORY V KRONICE OTTOKARA ŠTÝRSKÉHO	3320
VLADIMÍR RŮŽEK	
NĚKOLIK POZNÁMEK K MORAVSKÉMU PRAPORU	3325
NOVÉ VLAJKY: ASCENSION, PARAGUAY	3332
VEXILOLOGICKÉ ZAJÍMAVOSTI	3333
PŘÍBĚHY HASIČSKÝCH PRAPORŮ	3334

CONTENTS

VEXILLOLOGICAL EXPERT OPINION ON THE MORAVIAN FLAG	3319
FRANTIŠEK PÍCHA	
THE ARMS AND FLAGS IN THE CHRONICLE OF OTTOKAR OF STYRIA	3320
VLADIMÍR RŮŽEK	
SEVERAL REMARKS ON THE MORAVIAN FLAG	3325
NEW FLAGS: ASCENSION, PARAGUAY	3332
VEXILLOLOGICAL TIDBITS	3333
THE STORIES OF FIREBRIGADE FLAGS	3334